

מסורת הש"ס

(א) ר"ה יא. יצומת מב. [נקמן
לה: צבורת: ב.] (ב) [נקמן
יצומת סה:] (ג) [יצומת
סה:] (ד) [תוספתא פ"ד ה"ב
ה"ו ע"ג, (א) [נפי] (ב)
הדב"ק, (ג) [נכחית: סג.]
(ד) [רש"י, (ח) ע"י כש"ל
ורש"י, (ט) [נקמן כט.],
(י) [נפי] נלל הוא המת שנקדש
וע"י ענין ערך נלל,

תורה אור השלם

1. אבן גבולת בהתנשוא ואם
צמות יד' קה' ית'
משלי ל ב

הגהרות הב"ח

(א) גבי דפי עירא אמר ר'
יוחנן מנשה: (ב) שם אמר
רבא אשכחתינהו: (ג) ש"י
ד"ה לסוף ז' יום או יומים
בסוף חמש: (ד) תוב' ד"ה
מאי עממא וכו' ומשני לו
טרמא וכו': (ה) בא"ד על
כל השפיר ונתבטל טו':

גליון הש"ס

גמ' אבר לחן אינו דומה
בה' לעיל מ"ע"ב: רש"י ד"ה
כ"ג וכו' דרבולו קלאב בו'
לקמן ל"ע ע"ב: רש"י ד"ה
אילא בו' וי"ל בה' (כ):
לת ע"ש מודיע שפירא:

מוסף רש"י

חומר שני ולדות.
דמשפין שמה היה בשלף ו'
ולד גומר נקבה ומשפ עליו
לנקבה, ואפילו נולדה ישישאל
עטמא שזעיים כיון נקבה
מתמם ספק ולד אמר, וגם
חומרין של זה נעיל עליה
ונאמר ולד זה משלף ו' ולא
היה כה זמן חן חן חן ולד
ואין לו שום יום טובה, וישלף
חומר שמה לא ממלח זה עמה
ק"ל משמח נדה (כ):
הפלת שלף משפ לנר
ולנקבה וטמני לה מיהא נה'
טובה של זכר, ולכן שלף בלא
ולד, אבל ולד חן ימי גמול
(וחז"ל ע"ז). שמא גמול
שפיר של שלף. ו' והוא
היה ולד גמול, ושמה יצומת
שמה של שפיר זה, וישלף זה
לאו של היתה (ע"ז). אלא
יולדת למקוטעין. ונל' איה
לחדש שלשים של ששים
יום (ד"ה י"א). ואם צמות
שמתה פ"ק מלשאל, ולד
זמן, טעמא של לשמה
שמותיה מתוסט בהמה
שעסקיה גיסי וטמני אמת
כשפיריה לתופרס ית'
ולתופרין, וכו' לפה. וסד
שמת ד' לפה משלף ונל'
דנל' להשיב (ברכות ע"ז).

תוס' הרא"ש

מ"ם ד' שמעון. ה"ה ה"ה
למימרי מ"ט דרבנן
בבית החיצון אלא משהו
ד' שמעון איירי ביהודה
בבית' אבל רבנן דבית' ית'
לא איירי לענין תורה.
פרש"י ד"ל מ"ט דר"ש נה'
נמי דנימוק מ"מ גופו של
מת כאן הוא והר"ל כרבך
ונכצל. וקשה לפי מהא
דאמרי בסמוך ואודא ר"ש
למעמה דהמטהר להו'
תרודו רבך שגפול למהו'
עפר כל שהו לפי שא'
אפשר שלא ירבו שפי פרידי
עפר על פרידה אחת. (נצל)
[שלן] רבך חוסר ליה. והיכי

המפלת התיבה פרק שלישי נדה

כו.

עין משפט
נר מצוה

כג א מ"י פ"י מהל' איסור
כילא הע"ז סמך לאון
קיל [נטועי' י"ד ס"י קיל
:ע"ז]
כג ב ג מ"י ע"ה ס"ד סמך
עס טועי' י"ד ס"י קיל
:ס"ד
כה ד מ"י פ"ג מה' טומאת
מת ה"ד:

תוס' הרא"ש (המשך)

מדי ליה לחך דהכא דע"כ
לא מטהר ר"ש אלא במלא
תרווד מצומצם דחסר ליה
שטרבה שני פרידי עפר על
פרידה אחת של רבך אבל
בשני תרוודין של רבך לא
היה מטהר בשביל עפר כל
שיעורו בבית כדאמרין
לא עסקין דאיכא בהאי
ספיר כמה זמים דכי מבטלי
מי ליה כל שהו ממנו אחי
שתייר בו כוית נצל ונצל
שעורו בבית כדאמרין
בגזיר פ"ק כ"ג ואכתי לא
אסיק אדעתיה שיהא מטעם
משום ביטול ברוב הילך
נ"ל דאין (למחירו) [על]
השליא לא תורת בשר ולא
תורת עצמות ולא תורת נצל
ההוא מחל שקיש
כדאמרין בגזיר אלא מטעם
שכל המת שלם ישנו שם
במיוני ליה כדאמרין
בגזיר פ"ק כ"ג דקוני מגלה
על המת ולו כוית מן המת
ופריך על כוית מנו מגלה
על כלו לא כל שכן ומשני
לא נצרכה אלא למת שאין
עליו כוית בשר או לנפל
שנתקשרו איברי גבדין
אלמא אפי' דלא כלכל
אדם כיון שישנו למת שלם
מטמא וכן משמע לקמן
בשבתין קאמר ריש
לקיש שפיר שטרפוהו
מימי גנשה כמת
שנתבלבלה ותרודו ותרודו
וליה ליה לריש לקיש שיהא
בכל ברוב מומטהר מטעם
לבלבל צורה אלמא לא
מטמי ר"ל מטעם בשר ונצל
דאי היה עליה ודאית ביה)
תורת בשר ונצל לא היה
טורו בבלבל צורה אלא
מטעם מה ששלם בלפמא
מטמא ומר"ל נשמע לר'
יוחנן רבא לא פליגי
ההשתא דמי לחך דמלא
תרודו רבך ודין שנתבטל
הפנימי מחמת שנתבטל
שלם בצד ליה שיעוריה ור'
מאיר פליגי עליה בהא דסבר
דאינו טהור משום דנתבטל
ממנו כל שהו אכלו בבית
החיצון נימוק כולו או רובו
ונתבטל ור' שמעון קמ"ל
כמו שיהא לטהר בבית
החיצון מחמת שנתבטל
כלו כך יכול לטהר בבית
הפנימי מחמת שנתבטל
ממנו משהו: טלא תרודו
רבך. פרש"י דמשו"ה לא
מטמא כנגד משום דאין
נגוע וחזרו ונגוע וקשה
דא"כ באהל המת נמי לא
ליתוס' למי' בהעורו
הורוב דאין מאהל חזרו
ומאהלו והתם אמרין
דמלא תרודו מטמא במשא
ובאהל אבל לא במגע אלא
כך הלכה למשה מסיני:

חומר שני ולדות. פי' הקונטרס לר"מ דכחיה ועוף טומאה לדה
הו' חומר ז' ולדות אס' חיה ועוף הם זכר היצין לה
חומר שלי' דמספקין צנקה לטומאה וחומר חיה ועוף לטהרה
דשמה חן ולד בשלי' וקשה לר"מ אי חיה ועוף זכר אמאי מספקא שלי'
צנקה הא היו ספק ספיקא דשמה
אין בשלי' ולד ואפילו יש שמה זכר
הוא ולכן י"ל חומר ז' ולדות דקאמר
היינו לענין שיהיה שלי' בשני אחר
חיה ועוף ולרבנן דאמרי דאין טומאת
לידה צמיה ועוף לית לה ימי טוהר
כלל דשמה חן ולד בשלי' ומשום שלי'
נומנין לה חומרה לזכר ונקבה ואי'
לרבנן נימא שלא משך ר' ק' לטומאת
לידה דאמור אין ולד בשלי' ואפי' יש
שמה זכר הוא יו"ל דא"כ אס' חיה ועוף
ביום ל"ד ומחזרו ומראה ביום מ"א
איכא למימר נמי אמור לא ילדה כלל
והוא צמ"א שומרת יום כנגד יום ואפי'
איכא ולד אמור נקבה היא ושמי'
ראיות דס' טוהר הוא א"כ צמרוויהו
למיזל לקולא (א) דסמרי אהדדי אולינן
צמרוויהו לחומרה וכו' ל' אמתיות'
דקמי' הפלת חן ואין ידוע אם ולד הוא
משך לזכר ולנקבה ולדה אע"ג דאיכא
ספק ספיקא שמה לא ילדה ואפי' ילדה
שמה זכר הוא ואמאי משך לנקבה אלא
ודאי דכפרישית: א"כ צמ"ד אינה
יולדת למקוטעין מאי איבא צמ"ד.
ואי' ומימא דנגמר צורתו ואשתי' עד
שמיני דהכי איתי ליה לרבה מוספאה
צפ' הערל (יצמות דף פ:) דענד עובדא
צאשה שהלך צעלה למדינת הים וילדה
ל"צ חדש ואשכריה (א) וש' לומר דרוב
אמוראים לית להו דרבה מוספאה:
צ"ה דר"ש. משום דצמתניתין אינו
פ"ה ר' אס ר"ש קאמר מ"ט
דר"ש פ"ה נהי דנימוק מ"מ כל הגוף
של המת כאן וה"ל כרבך של מת (א) וכנצל
וקשה דא"כ מאי משני כל טומאה
שנתערב בה מין אחר צטלה והיכי צעי
למימנר דצטל הולד משום דס' הלידה
מצטל משהו מן הולד כמו מכות או ממלח
דמייתי התם ודאי שיעורו מלומס כ'
יתצטל ממנו משהו צעיר ליה שיעורא
מן המרוד אבל כי מצטל מעט מן הולד
אכתי ישאר יותר מכות או ממלח
מרוד לך נראה לר"י דנפל שצטלי
אין עליו תורת נלל ורבך כיון שאינו
נגמר ואינו צער לטמא צמית אלא
טעמא מת שלם וה"פ מ"ט דר"ש הרי
יש כאן מת שלם ומשני (א) כל טומאות
שנתערבו בו ומתאין טעמא כי נתצטל
ממנו משהו טהור והשתא מייתי שפיר
ממלח מרוד רבך ופריך דרבה כו'
וה"י השפיר מצטל משהו של מין אחר
ומשני רבי יוחנן משום צטול צרוב
נגעו בה שמה הלידה והליחה רבה
על כל השפיר (א) ומשצטל כולו צטל
אך צמית ראשון ור"ל סבר דאפילו
כלל צטול צרוב טהור משום צצול

חומר שני ולדות. אס' זה זכר חיישין דלמא נקבה הוה ההוא דשלי' ו'
ומשך לזכר ולנקבה ולרבנן דאמרי המפלת חיה ועוף אינו ולד מאי
חומרה איכא צמיה ולד מחמרינן עלה למימנר ליכא שום ולד ואין לה
דס' טוהר והיינו חומרה דליה ומשום שלי' מטמנין לה שזעיים:
שאני חומר. ולד הוה עם השלי' ו'
ונימוק שפיר של שלי': שפיר. ולד:
ושמה נימוחא שלי' של שפיר. כלומר
ושלי' של זה שלפנינו ונימוק חן אינה
שלו הואיל ואינה קשורה בו. קמיני מיהא
צומן שקשורה עמהן: סיוצבא. דרבי
דאמר דבר שאינו שאלת: אחר הולד. אבל
יתמה שלי' קודם חוששין לאחר: הניחא
למ"ד נ"ו. פלוגמייהו לקמן צפ' צמות
כותים (דף נ"ז): (א) סוף ז' יום או
יומים (א) צמ"ד חמש ז' צמ"ד חמש:
ואחד לפחלת השעה. יום אחד צמ"ד
דכוו להו ל"ג: אלא למ"ד אינה יולדה
למקוטעין היכי משכחם לה. מרתייהו
חדש השביעי ליכא למימנר דחדש כולו
האי לא הוה זכר וזהו לסוף ז' חן לסוף
ט' טפי איכא ואס' זה זכר חן צמ"ד לא
היי ומדקרי להו ולד ולד נפל מכלל
דבני קיימא ניניה: איפוך שמעתא.
ד' יוחנן: כ"ג נולד. משכחת לה
דאחד נגמרה צורתו למחלת ז' ואחד
לסוף ז' דלכו"מ יולדת לו' יולדת
למקוטעין: האמר מר נ"ו. קס"ד צג'
חדשים לא משכחת לה א"כ נעצרה
זה אחר זה: לנים החיון. לזית אחר
שהצית טהור: אכל. הן: אמרו לו'
למה. מאי שנה צית ראשון דמטמית
ליה אמר להו לפי שאינו הואיל
וטלנלוהו נמוק: מ"ט דר"ש. נהי
דנמוק מ"מ כל גופו של מת כאן הוה
וה"ל כרבך וכנצל (א) צמ"ד המת שנימוח
ונעשה ליחה סרוחה: ממון אחר.
אפי' ממנו טומאה א"כ אינה שיהי לה
צטלה: אחיכו עליה. אמרו ליה פשיטא
מאי שנה טעמייהו מטעמיה כולה חדא
מילתא אמרי: אפי' כי האי מילתא.
דלמח' לדי חוכא: לימא איניש.
דלמח' תמוך דבניו אמרי ליה טעמא:
ולא יתסוק. ולימא דצמ"ד ליה:
אס נבלת. עמך מן ע"ז סוף
להתנשא: ואס זמות. ושמתק סוף'
לשום יד על פה שלא מדע להשיב
לשאלין: מלא תרודו. קף: רבך.
רבצות של מת וזה שיעורו לטמא
צאלה הלכה למשה מסיני: א"א.
אף על גב דרובא רבך אי אפשר
למקוטעין שפול העפר של מת אלא גרגר
של רבך בין שני גרגרים של עפר
וצטל להשיב וצציר לו שיעורא דמרוד:
פרידה
למעמה דתניא ימלא תרוד רבך שגפול לתוכו עפר כל שהו טמא ורבי שמעון
מטהר מאי טעמא דרבי שמעון אמר (א) רבה אשכחתינהו לרבנן דבי רב
דיתבי וקאמרי אי אפשר שלא ירבו שתי פרידות עפר על פרידה אחת של
רבך וחסידי ליה ואמינא להו אדרבה א"א שלא ירבו שתי פרידות רבך על
פרידה
זורה שטרף צמיימו ונתצטל צורתו לר"ש אף צמית הראשון ומד"ל נמי יש להוכיח ללא מטמא משום רבך ונלל דא"כ לא הוה מטהרינן
משום צצול אלא ודאי טמא מטעם מת שלם וצעי נמי ר"ל שלם צצורתו ושאר אמוראי פליגי עליה צצולו זורה אף צעי שיהא שלם ואי'
למאי דק"ד דרבי שמעון מטהר אף צמית הפנימי משום צטול משהו היכי קמיני צצרייתא כשם שאינו צמית החיון כך אינו צמית
הפנימי משום צטול משהו הלא גם לרבי שמעון אין צמית כולו צמית הפנימי כמו צמית החיון אלא דמטהר משום צטול משהו ויש לומר
דה"ק כשם שאתה מודה צמית החיון משום צמית הפנימי משום צטול משהו דאין מת שלם או צמית אחר צצול בגזיר פרק
כ"ג (ד' ג) דפריך על המת מיר נגמלה על כוית מן המת נמלה על כוית מ"א ושמי' אף נצרכה אלא שמהו חן צמית
צער ולא נתקשרו אצרו גבדין אמאי לא משני בשלי' שמימא אלא שלם וי"ל דשלי' לא מקריא מת א"כ היינו לא דמשי' התם: